

A KÚRIA
önkormányzati tanácsa

Knk.37.146/2013/2.szám

A Kúria a dr. Orosz Dániel ügyvéd által képviselt (König és Orosz Ügyvédi Iroda; Cím1.) felperes a Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetsége Cím2 elnökének az Országos Választási Bizottság országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítése tárgyában meghozott 4/2013. (II.12.) számú határozata ellen benyújtott kifogása alapján az alulírott napon és helyen – nemperes eljárásban – meghozta a következő

v é g z é s t:

A Kúria az Országos Választási Bizottság 4/2013. (II. 12.) OVB határozatát helybenhagyja.

A Kúria elrendeli végzésének a Magyar Közlönyben való közzétételét.

A végzés ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

2013. január 23-án az Országos Választási Bizottsághoz - az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 2. §-a szerint - aláírásgyűjtő ív mintapéldányát nyújtották be hitelesítés céljából. Az aláírásgyűjtő íven a következő szerepelt:

„Akarja-e Ön, hogy az Országgyűlés napirendjére tűzze a halászatról és a horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény megvitatását az általános (március 01. napjától június 01. napjáig tartó) halászati tilalmi időszak bevezetése végett?”

Az Országos Választási Bizottság megállapította, hogy az aláírásgyűjtő ív a törvényben meghatározott formai, valamint a népi kezdeményezésre vonatkozó tartalmi követelményeknek megfelel, ezért a 4/2013. (II. 12.) OVB határozatában (a továbbiakban: OVB hat.) az aláírásgyűjtő ívet hitelesítette.

Az OVB hat. ellen a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 130. § (1) bekezdése (a továbbiakban: Ve.) alapján – az abban foglalt határidőn belül – kifogást nyújtott be a Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetségének elnöke (a továbbiakban: indítványozó), s kérte az OVB hat. megsemmisítését valamint az Országos Választási Bizottság új eljárásra utasítását.

Az indítványozó szerint a népi kezdeményezésre feltenni kívánt kérdés nem felel meg az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 17. §-ában foglalt egyértelműség követelményének. Kifejtette, hogy a „halászati tilalom” jogi szaknyelvre és köznyelvi fogalma nem esik egybe. A köznyelv a horgászatot nem tekinti halászatnak, míg a halászatról és horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Hhtv.) 2. § (1) bekezdés b) pontja a halászat fogalmának a meghatározásába beleérti a horgászatot is. Így a népi kezdeményezés valójában horgászati tilalomra is vonatkozik.

Az indítványozó az OVB hat. megsemmisítését azért is kezdeményezte, mert álláspontja szerint a feltenni kívánt kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe. A Hhtv. 38. § (2) bekezdése a) pontja értelmében a halászati tilalmi időt a miniszter rendeletben határozza meg. Az indítványozó e körben utalt a Kúria Knk.37.807/2012/2. számú határozatára, amelynek értelmében a miniszter hatáskörébe tartozó kérdés nem lehet országos népszavazás tárgya. Az indítványozó szerint a népszavazási ügyben született döntés érvanyaga a népi kezdeményezésre is irányadó az Alaptörvény 8. cikk (2) bekezdése az Nsztv. 1. § (1) bekezdése és 18. § a) pontja alapján.

II.

1. Az Alaptörvény 2012. január 1-ei hatálybalépését követően megszűnt az országos népi kezdeményezés alkotmányos hivatkozási alapja, az Alaptörvény csak az országos népszavazásra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza (8. cikk). Az Alaptörvény szabadság és felelősség címet viselő fejezet XXIII. cikk (7) bekezdése a népszavazáshoz való jogot fogalmazza meg, népi kezdeményezésről nem szól.

Az országos népi kezdeményezés jogintézménye törvényi szinten nyert rögzítést, egyrészt az Nsztv., másrészt a Ve. tartalmaz erre vonatkozó rendelkezéseket. Az alkotmányi környezet változásával a népi kezdeményezés hivatkozási forrása (szabályozási szintje) elvált a népszavazás jogintézményétől.

2. Az indítványozó szerint az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán szereplő kérdés nem egyértelmű. Az Alkotmánybíróság az országos népszavazásra feltenni kívánt kérdéssel

kapcsolatban kidolgozta az ún. „egyértelműségi tesztet”. Következetes gyakorlata szerint az egyértelműség követelménye a népszavazáshoz való jog garanciája, amely magában foglalja a választópolgári és a jogalkotói egyértelműség követelményét. A választópolgári egyértelműség követelménye, hogy a kérdésre „igen”-nel vagy „nem”-el egyértelműen lehessen felelni, a kérdés megfogalmazása világos és egyféleképpen értelmezhető legyen, míg a jogalkotói egyértelműség követelményéből fakad, hogy az Országgyűlés el tudja dönteni: terheli-e jogalkotói kötelezettség, s ha igen, milyen jogalkotásra köteles. Az Alkotmánybíróság az „egyértelműségi tesztet” a népszavazásra feltett kérdéssel kapcsolatban dolgozta ki (és alkalmazta), de egyes döntéseiben az egyértelműség követelményeit az országos népi kezdeményezéssel kapcsolatban is érvényesítette.

Az országos népszavazásra vonatkozó Nsztv. 13. § (1) bekezdése és az országos népi kezdeményezésre irányadó 17. §-a nem teljesen azonos megfogalmazású. Az Nsztv. 13. § (1) bekezdés értelmében: „A népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.”, míg a 17. § szerint: „A népi kezdeményezésnek pontosan és egyértelműen tartalmaznia kell a megtárgyalásra javasolt kérdést.” Jelen ügyben az indítványozó azt vetette fel, hogy a kérdés a halászlé tilalomról szól, ugyanakkor a Hhtv. 2. § (1) bekezdés b) pontja a halászlé fogalmának meghatározásakor e fogalomba a horgászlét is beleérti, holott – érvel az indítványozó – a köznyelvben a halászlé és a horgászlé nem azonos tartalmú.

A fent idézett Nsztv. 13. § (1) bekezdése és 17. §-a közötti eltérés oka, hogy a népi kezdeményezéssel a kezdeményezők nem kötelezik jogalkotásra az Országgyűlést, csupán arra, hogy - 50.000 választópolgár aláírásának összegyűjtése esetén – a kérdést megtárgyalja. Az Országgyűlés számára egyértelműnek és világosnak kell lennie, hogy milyen kérdést kell a népi kezdeményezés folytán megtárgyalnia. Jelen ügyben megállapítható, hogy az országos népi kezdeményezésre feltenni kívánt kérdés kifejezetten megjelöli a Hhtv.-t, amellyel összefüggésben kezdeményezik, hogy az Országgyűlés tárgyalja meg a halászlé tilalom bevezetését. Ezáltal mindenki számára egyértelmű – és a Hhtv.-re utalással pontos – hogy a halászlé fogalma alatt a Hhtv.-beli fogalmat kell érteni. Az Országgyűlés, mint törvényalkotó számára pedig nyilvánvaló a Hhtv. 2. § (1) bekezdés b) pontjába foglalt fogalommeghatározás.

Minderre tekintettel a Kúria megállapította, hogy az OVB hat. nem sérti az Nsztv. 17. §-át.

3. Az indítványozó szerint a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe, mert a Hhtv. 38. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a halászlé tilalmi idő meghatározása miniszteri hatáskör. A Kúria ezzel összefüggésben megállapítja, hogy az országos népi kezdeményezés tárgya egy törvény – a konkrétan megjelölt Hhtv. - megvitatására vonatkozik, a törvény megvitatása, módosítása, kiegészítése, esetleges hatályon kívül helyezése az Alaptörvény 1 cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Országgyűlés hatásköre.

Az indítványozó hivatkozik a Kúria országos népszavazási kezdeményezés tárgyában meghozott Knk.37.807/2012/2. számú határozatára, amely kimondta, hogy az adott ügyben a miniszter hatáskörébe tartozó kérdés nem tekinthető az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdésnek. A Kúria ezzel összefüggésben rámutat, hogy a Kúria döntése az Alaptörvény 8. cikke alapján kezdeményezhető országos népszavazásra vonatkozik, így jelen ügy indítványozójának az Alaptörvény 8. § (2) bekezdésére utalása nem megalapozott, jelen ügy nem a népszavazás, hanem a népi kezdeményezés jogintézményét érinti. A Kúria rámutat

továbbá, hogy míg érvényes és eredményes országos népszavazás esetén a döntést a választópolgárok hozzák, amely az Alaptörvény 8. cikk (1) bekezdésében meghatározott feltételek esetén az Országgyűlésre kötelező, addig az Nsztv. és a Ve. által szabályozott országos népi kezdeményezés esetén az adott tárgyban a döntést maga az Országgyűlés hozza meg, a választópolgárok csak a kérdés napirendre tűzését kezdeményezhetik. A népi kezdeményezés abban az értelemben nem köti az Országgyűlést, hogy kötelessége lenne a kezdeményezéssel egyetértő, az aláírásgyűjtő ívet aláíró választópolgárok által óhajtott irányban törvényt alkotni az adott tárgyban. A jogintézmény ezen sajátosságának (és a népszavazástól való eltérő voltának) tükrében értelmezhető az Nsztv. 1. § (1) bekezdése és a 18. § a) pontja, amelyek az Országgyűlés feladat-és hatáskörébe tartozó kérdésekről szólnak. Egy pontosan megjelölt törvény – a Hhtv. – megtárgyalása nyilvánvaló, hogy az Országgyűlés hatáskörébe tartozik.

A Kúria minderre tekintettel az OVB hat. megsemmisítésére és az OVB új eljárásra utasítására irányuló indítványt elutasította.

A Ve. 131. §-a folytán alkalmazandó Ve. 130. § (2) bekezdése szerint a Kúria elrendelte végzésének a Magyar Közlönyben történő közzétételét.

Budapest, 2013. március 27.

Dr. Kozma György sk.
a tanács elnöke

Dr. Balogh Zsolt sk.
előadó bíró

***Dr. Hörcherné
Dr. Marosi Ildikó sk.***
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő